

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 326-07/13-34/ EPA 1536-VI
Ljubljana, 19. 11. 2013

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) sprejela naslednje

M N E N J E

k Poročilu o izvajanju Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji za leto 2012

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 16. seji 18. novembra 2013 obravnavala Poročilo o izvajanju Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji za leto 2012, ki ga je Državnemu zboru, v skladu s tretjim odstavkom 6. člena Zakona o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji, v obravnavo predložila Vlada.

Komisija se je seznanila z navedenim poročilom, ki sta ga predstavila in z odgovori na zastavljena vprašanja članov komisije dodatno pojasnila predstavnica Ministrstva za infrastrukturo in prostor Marjeta Vozelj in član uprave DARS d. d Franc Skok.

V letu 2012 je finančna realizacija razvoja in obnavljanja avtocest znašala 92.979.526 evrov (z DDV). V lanskem letu je bila dokončana in predana prometu navezava na Mirensko dolino, ki je del avtocestnega odseka Pluska – Ponikve, ki je bil dokončana že leta 2010. V lanskem letu so se gradbena dela nadaljevala na odseku Koper – Izola, na ploščadi za bencinski servis Cikava in na odseku Šentvid – Koseze, kjer se je urejal priključek na Celovško cesto. Potekale so tudi zaključne aktivnosti na zgrajenih odsekih, obnovitvena dela in naložbe v obstoječe avtoceste, dela na državnih navezovalnih cestah za omogočanje boljših navezovanj širših urbanih območij na avtocestno omrežje. Za manjkajoče odseke osnovnega programa in odseke dodatnega programa so potekali postopki prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor oziroma priprava DPN ter odkupovanje zemljišč in drugih nepremičnin. Obveznosti zadolževanja so v letu 2012 dosegle 174, 5 milijonov evrov. DARS d.d. v skladu z zakonom financira graditev in obnovo avtocest in hitrih cest v imenu in za svoj račun, pri čemer je bilo lani zagotovljenih 75,5 milijona evrov. Poleg lastnih sredstev je DARS d.d. leta 2012 prejel dober milijon evrov iz projekta TEN-T. DARS d.d. v letu 2012 ni najel nobenega posojila. V imenu in za račun Republike Slovenije DARS d.d. izvaja naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest

ter pridobivanje nepremičnin, za katere je bilo v proračunu Republike Slovenije leta 2012 zagotovljenih 1,9 milijona evrov.

Komisija je bila seznanjena, da mora Slovenija do leta 2015 porabiti okoli 80 milijonov evrov za izgradnjo protihrupnih ograj na različnih avtocestnih odsekih, vendar se DARS d.d. sooča s težavami zaradi dolgotrajnih postopkov izbire izvajalcev, ki ima podlago v Zakonu o javnem naročanju. Komisija se pridružuje opozorilu predstavnika DARS d.d., da je nedopustno, da se zaradi zakonodaje na področju javnih naročil ne more izbrati izvajalca in posledično začeti z gradnjo protihrupnih ograj, čeprav je 85% potrebnih sredstev zagotovljenih iz Kohezijskega sklada. Če se gradnja protihrupnih ograj ne bo pravočasno začela, se lahko zgodi, da bomo izgubili odobrena evropska sredstva.

Ob obravnavi poročila je bil podan predlog, da bi morali opraviti stresni test tudi v DARS d.d. in ugotavljati odgovornost ljudi na DARS d.d., saj pretekli dogodki (npr. predor Šentvid) kažejo na negospodarno rabo javnih sredstev in neupravičeno sklepanje aneksov, ki so povzročili enormno povečanje vrednosti investicij. Komisija ugotavlja, da so bile v zadnjih treh letih izvedene spremembe kadrovske strukture.

Komisija ugotavlja, da je bil strošek gradnje avtocestnega križa 5,5 milijarde evrov, pri čemer mora DARS d.d. plačati še 2,65 milijarde evrov. Po besedah predstavnika DARS d.d. so bili v preteklosti najeti tudi petletni krediti, kar pa je glede na dolgoročno naravo investicij nenavadno. DARS d.d. v skladu z Zakonom o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-1) servisira kredite in zapadle obresti s svojimi prihodki. V letu 2012 je DARS d.d. odplačal 103 milijone evrov glavnice in okoli 70 milijonov evrov obresti, v letu 2013 zapade 143 milijonov evrov glavnice in 60 milijonov evrov obresti. V letu 2014 bi moral DARS d.d. plačati 430 milijonov evrov kredita, vendar so uspeli v letošnjem letu z bankami sprejeti dogovor o reprogramiranju dolgov tako, da bodo obveznosti DARS d.d. v letu 2014 za 266 milijonov evrov in za obresti 60 milijonov evrov, hkrati pa DARS d.d. še naprej vodi pogovore z dvema bankama za reprogramiranje kreditov v višini 105 milijona evrov in 50 milijonov evrov in pričakujejo, da bi v letu 2014 zmanjšali glavnico na 161 milijonov evrov. Komisija je bila tudi seznanjena, da DARS d.d. pričakuje višje prihodke v višini okoli 50 milijonov evrov na letni ravni, kar bo olajšalo odplačevanje dolga.

Komisija ugotavlja, da je za obveznosti DARS d.d., iz kreditov v višini 2,65 milijarde evrov, sprejetih 23 zakonov o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS d.d., kar otežuje delo DARS d.d. pri obvladovanju dolga. Zaradi tega je DARS d.d. predlagal Vladi v sprejem predlog krovnega zakona o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS d.d. iz kreditov in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev, ki bi združil vse veljavne poroštvne zakone, pri čemer se njihove obveznosti oziroma krediti ne bi spreminjali. DARS d.d. bi na ta način lažje urejal odnose z bankami kot sedaj, ko se lahko dogovarja o dolgu le za nekaj poroštvnih zakonov.

Komisija izpostavlja dolgotrajno gradnjo nekaterih avtocestnih odsekov (npr. Ankaran – Srmin, predor Markovec), ki se je prekinila zaradi finančnih težav in insolvenčnih postopkov pogodbenih izvajalcev, kar povzroča nepredvidljive dodatne stroške in negotovost glede njihovega dokončanja in predaje v promet v doglednem času. Komisija se je seznanila, da se načrtuje nadaljevanje izvajanja del na trasi Markovec

– Izola v začetku prihodnjega leta (glavni izvajalec bo Cestno podjetje Koper), medtem ko bo treba v predoru Markovci, kjer so se dela 4. 7. 2013 zaradi stečaja Alpine Bau prenehala, izvesti še gradbena dela v vrednosti 1,5 mio evrov (javni razpis izšel) ter elektro-strojno opremo (odpiranje ponudb v oktobru 2013 v okviru ponovljenega javnega razpisa). Če ne bo večjih zapletov, se pričakuje dokončanje del do začetka naslednje turistične sezone. Predstavniki DARS d.d. je poudaril, da veljavni Zakon o javnem naročanju povzroča dolgotrajne postopke izbire izvajalcev del zaradi pritožb in revizij na postopke javnega naročanja ter posledično velike zamude pri dokončanju del in predaji odsekov v promet.

Z vidika zagotavljanja prometne varnosti in pretočnosti prometa komisija opozarja na neustrezen način nadzora uporabe vinjet, ko se preusmerja promet z voznih pasov avtoceste na bencinski servis. Komisija pričakuje, da se opravi študija o upravičenosti takega načina nadzora uporabe vinjet z vidika zagotavljanja prometne varnosti.

Komisiji se zastavlja vprašanje, ali se na odseku pomurske avtoceste Pesnica – Lendava, ki nima odstavnega pasu, načrtujejo kakšni posegi, saj smo skoraj vsakodnevno priča prometnim nesrečam, ki povzročajo velike zastoje, obenem pa narašča obseg tovornega prometa, ki še dodatno obremenjuje prepustnost prometa. Komisija je bila seznanjena, da se trenutno ne načrtuje gradnja tretjega, odstavnega pasu, vendar bo treba po besedah predstavnika DARS d.d., glede na povečanje transporta tovornih vozil, razmišljati tudi o naslednjih korakih, ki bodo pripomogli k povečanju varnosti ter v primeru prometnih nesreč pravočasno ukrepati in zagotoviti prepustnost. Potrebne bodo dodatne prometne študije, ki bi pokazale upravičenost morebitnih posegov na navedenem odseku.

V zvezi z nadaljevanjem že dvakrat začete gradnje odseka Gorišnica – Ormož, kjer aktivnosti trenutno stojijo, tudi zaradi Nature 2000, komisija ugotavlja, da so prizadete občine sprejele pismo o nameri, da bi se ta cestna povezava gradila iz evropskih sredstev. Komisija pričakuje, da bo Vlada podala čim prej jasen odgovor, ali se bo ta cestna povezava sploh zgradila ali ne. V zvezi z odsekom Hajdina – Ormož je bila komisija seznanjena, da je ključni problem načrtovanje odseka Ptuj – Markovci, saj se je postopek ustavil leta 2007 zaradi konflikta med interesi varovanja narave (Krajinski park Šturmovci zaščiten z Naturo 2000) in družbeno sprejemljivostjo. Do razrešitve te problematike se gradnja na drugih odsekih ne bo nadaljevala.

V zvezi z gradnjo 3. razvojne osi komisija ugotavlja, da je DARS d.d. zadolžen za njen odsek na Koroškem (od avstrijske meje do A1), medtem ko je za belokranjski del 3. razvojne osi zadolžena Direkcija Republike Slovenije za ceste (DPN že sprejet). Za koroški del 3. razvojne osi je bil leta 2012 sprejet DPN za odsek Velenje – Slovenj Gradec, aktivnosti za odsek Slovenj Gradec – Dravograd so v teku, medtem ko odločitve o sprejemljivosti variante na odseku Velenje – A1 še ni. Po mnenju predstavnika DARS d.d. bo morala biti za odsek Velenje – A1 sprejeta politična odločitev, na podlagi katere bo lahko DARS d.d. nadaljeval z aktivnostmi.

Komisija je bila seznanjena, da potekajo dela preurejanja čelnih cestninskih postaj (odstranitev sredinskih otokov), ki bodo povečala pretočnost prometa in povečanje hitrosti na 70km/h za vinjetna vozila, in sicer so se preuredile vse čelne cestninske postaje, razen na Vranskem, ki še ostaja, saj bi načrtovana odstranitev celotne čelne

postaje lahko povzročila zlorabe in preusmeritev prometa na vzporedne glavne ceste.

Komisija je pozitivno ocenila delo DARS d.d. pri izgradnji počivališča Cikava z bencinskim servisom OMV, ki se uvršča med največje in najsodobnejše avtocestne bencinske servise v Sloveniji.

Po opravljeni razpravi je komisija sprejela naslednje **s k l e p e**:

- 1. Komisija se je seznanila s Poročilom o izvajanju Nacionalnega programa izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji za leto 2012, ki ga je Vlada predložila v skladu s 6. odstavkom Zakona o Družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji.**
- 2. Komisija podpira prizadevanja DARS d.d., da bi se 23 zakonov o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS d.d. iz kreditov in izdanih dolžniških vrednostnih papirjev združilo v krovni zakon, ki ne bi spreminjal obveznosti DARS d.d., bi pa pripomogel k lažjemu dogovarjanju DARS d.d. z bankami o reprogramiranju kreditov in posledično lažjemu tekočemu poravnavanju zapadlih obveznosti iz naslova zadolževanj. Ob tem komisija opozarja, da bo Republika Slovenija zavezana izpolniti obveznosti družbe DARS d.d., če jih ta finančno ne bo sposobna izpolniti sama. Komisija zato Vladi predlaga, da čim prej predloži v Državni zbor predlog zakona, ki so ga pripravili na DARS d.d. in že posredovali na Vlado.**
- 3. Ker veljavna ureditev javnega naročanja povzroča dolgotrajne postopke izbire izvajalcev del in posledično velike zamude pri dokončanju del in predaji avtocestnih odsekov v promet ter v nekaterih primerih možnost izgube odobrenih evropskih sredstev (npr. gradnja protihrupnih ograj), komisija pričakuje, da bo Vlada čim prej pristopila k pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o javnem naročanju, ki bodo odpravile sedanje anomalije, ki imajo tudi velike finančne učinke.**

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.